

Prima instanță: Judecătoria Hîncești (sediul Ialoveni)
Judecător Constantin Crețu
Dosarul nr. 2ac-850/19

DECIZIE

07 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componența

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ana Panov
Liuba Pruteanu și Ion Țurcan

examinînd apelul declarat de SRL„Reindetal” împotriva Hotărîrii Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 07 octombrie 2019,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL„Reindetal” către Gimnaziul „Alexandrina Rusu” privind încasarea datoriei în baza contractului de antrepriză,-

A C O N S T A T A T :

1. Pretențiile reclamantului

La data de 26 septembrie 2017 avocatul Vitalie Enachi în numele reclamantului SRL„Reindetal” a înaintat o cerere de chemare în judecată către Gimnaziul „Alexandrina Rusu” privind încasarea datoriei în baza contractului de antrepriză.

În motivarea acțiunii a indicat că potrivit contractului de antrepriză privind achiziția prin licitație publică nr. 19 din 06 mai 2016, înregistrat la Agenția Achiziții Publice cu nr. 1-1658/16 din data de 06 iunie 2016, de către beneficiar au fost contractate lucrări de izolare termică a Gimnaziului „Alexandrina Rusu” din *****.

A comunicat instanței că în temeiul procesului-verbal de recepție a lucrărilor executate ACT 1, semnat de părți, valoarea lucrărilor executate de către antreprenor, constituie suma de 391 109,57 lei, fiind emisă în mod corespunzător, la data de 02 august 2016, factura fiscală nr. JV6293200.

Ulterior, susține că în temeiul procesului-verbal de recepție a lucrărilor executate ACT 2, semnat de părți, valoarea lucrărilor executate de către antreprenor constituie suma de 124.507,47 lei, fiind emisă în mod corespunzător, la data de 09 septembrie 2016, factura fiscală nr. JV9071382.

În continuare, accentuează că în temeiul procesului-verbal de recepție a lucrărilor executate ACT 3, semnat de părți, valoarea lucrărilor executate de către antreprenor, constituia suma de 1.396.894,33 lei, corespunzător fiind emisă, la data de 25 octombrie 2016 factura fiscală nr. JV9071385.

Totodată, relevă că potrivit procesului-verbal de recepție a lucrărilor executate ACT 4, semnat de părți, valoarea lucrărilor executate de către antreprenor, constituie suma de 150.882,73 lei, fiind emisă, la data de 10 ianuarie 2017 factura fiscală nr. JV9072117.

De asemenea, conform procesului-verbal de recepție a lucrărilor executate ACT 5, semnat de părți, valoarea lucrărilor executate de către antreprenor, constituie suma de 176.619,99 lei, fiind emisă, la data de 16 februarie 2017, factura fiscală nr. JV9072119.

La data de 09 ianuarie 2017 a fost semnat proces-verbal de recepție la terminarea lucrărilor nr. 1, fără careva rezerve din partea comisiei.

A mai comunicat instanței că în temeiul actului de verificare a decontărilor reciproce, din data de 22 iunie 2017, semnat de debitorul Gimnaziul „Alexandrina Rusu”, ultimul datorează creditorului suma de 396.719,75 lei.

A evidențiat că acest fapt contravine prevederilor pct. 4.3. din Contract, prin care s-a stabilit că plata facturii finale se va face imediat după verificarea și acceptarea situației de plată definitive de către Beneficiar.

Menționează că în pofida mai multor solicitări făcute telefonic, pîrîtul nu își îndeplinește obligațiile, invocînd lipsa mijloacelor bănești, iar obligațiile rezultate din contractul de antrepriză nr. 19 din 06 mai 2016, rămîn neexecutate.

Avînd în vedere că soldul datoriei debitoare nu a fost stins de către beneficiar, notează că din partea Gimnaziului „Alexandrina Rusu” persistă o neexecutare corespunzătoare a obligațiilor contractuale față de SRL „Reindetal”, în sumă de 396.719,75 lei.

Iar în acest sens a evidențiat că în adresa debitorului a fost expediată somație de plată din data de 11 iulie 2017 cu aviz de recepție, prin care s-a solicitat achitarea benevolă a obligațiilor scadente, în mărime de 396 719,75 lei, în termen de 7 zile, somația fiind recepționată de debitor la data de 12 iulie 2017.

Consideră că pînă în prezent au fost epuizate toate mijloacele legale de soluționare a diferendului în cauză iar toate termenele posibile oferite pîrîtului pentru onorarea obligațiilor rămase au fost epuizate.

Astfel, susține reclamantul că este îndreptățit de a solicita încasarea pe cale judiciară a datoriei debitoare de la pîrît cu încasarea tuturor cheltuielilor suportate.

Pe parcursul examinării cauzei au fost depuse mai multe cereri de concretizare a pretențiilor, astfel încât prin ultima cerere de concretizare depusă, s-a solicitat încasarea din contul Gimnaziul „Alexandrina Rusu” a sumei restante în mărime de 108523, lei, dobânzii de întârziere în sumă de 39554,80 lei, cheltuielile de judecată formate di suma de 11901,58 lei, constituite din taxa de stat achitată la înaintarea cererii și suma de 3000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

2. Poziția instanței de fond

Prin Hotărârea Judecătorei Hîncești (sediul Ialoveni) din 07 octombrie 2019 cererea de chemare în judecată depusă de SRL„Reindetal” către Gimnaziul „Alexandrina Rusu” privind încasarea datoriei în baza contractului de antrepriză s-a respins ca neîntemeiată.

3. Depunerea cererii de apel, verificarea termenului de declarare a apelului

Invocînd netemeinicia hotărîrii instanței de fond, la data de 29 octombrie 2019 SRL„Reindetal” a depus o cerere de apel nemotivată, prin care solicită admiterea apelului și casarea hotărîrii instanței de fond.

Potrivit art.362 alin.(1) Cod de Procedură Civilă termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărîrii instanței de fond a fost pronunțat public la 07 octombrie 2019, iar cererea de apel a fost depusă la 29 octombrie 2019.

Astfel, Colegiul constată că apelul a fost depus în interiorul termenului legal.

4. Solicitățile apelantului

Prin cererea de apel depusă, apelantul a specificat aceleași circumstanțe de fapt expuse și în cererea de chemare în judecată.

În special a accentuat că din momentul semnării procesului-verbal de recepție nr. 1 din 09 ianuarie 2017 (f.d. 30-32), s-au scurs mai mult de 3 (trei) ani.

Iar conform Anexei nr. 1 la respectivul proces-verbal nu a fost constată absolut nici o obiecție la lucrările efectuate.

Motiv din care, punctează că nu putem admite o astfel de întârziere în executarea obligației de plată conform contractului de antrepriză.

Diferit de cele menționate supra, a accentuat că principalul argument al instanței de fond întru respingerea pretențiilor este că suma pretinsă reprezintă

garanția pentru buna executare a lucrărilor efectuate conform contractului de antrepriză privind achiziția prin licitație publică nr. 109 din 06.05.2016.

Dar absolut toate alegațiile sunt făcute la Contractul de grant, încheiat între Gimnaziul „Alexandrina Rusu” din s. Dănceni, r-ul Ialoveni și Fondul pentru Eficiență Energetică.

Cu trimitere la răspunsul Fondului pentru Eficiență Energetică, relevă că achitarea sumei de 103 123,15 lei va fi efectuată conform pct. 6.4 din Contractul de grant nr. 111/03 din 22 martie 2016 încheiat între Gimnaziul „Alexandrina Rusu” și Fondul pentru Eficiență Energetică.

În esență, consideră că nu este parte la contractul de grant, iar oricare clauză din acest contract nu poate fi aplicată în raport cu acesta. Prevederile din contractul de grant cu referire la garanția de bună execuție se referă exclusiv la obligațiile beneficiarului-intimat în raport cu Fondul pentru Eficiență Energetică.

Totodată, cu referire la certificatul eliberat de BC „Moldincombank”SA cu referire la o anumită garanție de bună execuție, sub nici o formă nu stabilește quantumul acesteia, motiv pentru care consideră că instanța de fond neîntemeiat a respins pretenția de încasare a datoriei restante.

În concluzie, a motivat: faptul că Fondul pentru Eficiență Energetică a reținut o anumită sumă conform Contractului de grant, nu poate fi opusă pretențiilor apelantului de încasare a datoriei conform unui alt contract încheiat anume cu intimatul Gimnaziul „Alexandrina Rusu” - Contract de antrepriză privind achiziția prin licitație publică nr. 19 din 06 mai 2016.

Iar conform clauzelor acestui contract, plata ultimelor sume datorate de Beneficiar Antreprenorului general pentru lucrările executate nu va fi condiționată de semnarea procesului-verbal de recepție finală.

5. Aprecierea instanței de apel

Studiind materialele dosarului și înscrisurile administrate, analizând concluziile expuse în hotărârea supusă apelului în coroborare cu argumentele expuse în cererea de apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău concluzionează că apelul declarat de SRL„Reindetal” urmează a fi admis, Hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 07 octombrie 2019 casată, iar cauza restituită spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Conform art. 385 lit. d) Cod de Procedură Civilă instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze integral hotărârea primei instanțe și să trimită cauza spre rejudecare în primă instanță doar în cazul în care s-au

încălcat temeiurile prevăzute la art. 388 alin.(1) lit. d) și i). La solicitarea participanților la proces, instanța de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanță doar o singură dată, în cazul prevăzut la art. 388 alin. (1) lit. b).

În baza art.388 alin (1) lit.d) Cod de Procedură Civilă hotărîrea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces.

Potrivit art.9 alin.(1) Cod de Procedură Civilă instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sînt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Conform art.9 alin.(2) Cod de Procedură Civilă instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntîmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărîri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.

În conformitate cu art.183 alin.(2) lit.c) Cod de Procedură Civilă pregătirea pentru dezbateri judiciare este obligatorie pentru orice cauză civilă și are ca scop: stabilirea componenței participanților la proces și implicarea în proces a altor persoane.

Potrivit art. 185 alin. (1) lit. a) Cod de Procedură Civilă judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, îndeplinește următoarele acte: soluționează problema intervenirii în proces a coreclamanților, copîrîților și intervenienților.

Textele de lege procesuale enunțate, consacră rolul diriguitor al instanței de judecată la organizarea și desfășurarea procesului civil. La acest aspect procesual, judecătorul dispune de abilitatea legală de a soluționa problema intervenirii în proces a coreclamanților, copîrîților și intervenienților.

Astfel, circumstanțele de fapt ale litigiului denotă că la 6 mai 2016 părțile contractante, SRL „Reindetal” în calitate de antreprenor și Gimnaziul „Alexandrina Rusu” au încheiat contractul de antrepriză numărul 19. (f.d. 10-14)

Potrivit pct. 2 al contractului nominalizat, obiectul contractului a constiuit lucrările de izolare termică a Gimnaziului „Alexandrina Rusu” din satul Dănceni raionul Ialoveni în conformitate cu proiectul tehnic, cu detaliile de execuție precum și

a normativelor, standardelor și prescripțiilor tehnice în vigoare.

Conform pct.4.1 al contractului de antrepriză nominalizat, valoarea lucrărilor de construcție-montaj ce reprezenta obiectul respectivului contract, a fost stabilită în cuantum de 2 240 013,75 lei (inclusiv TVA).

În conformitate cu pct. 4.2 al contractului, achitățile vor fi efectuate în limitele alocărilor bugetare anuale.

Potrivit pct. 4.4. al contractului, contractul nu va fi considerat terminat pînă cînd procesul verbal de recepție finală nu va fi semnat de către comisia de recepție, care confirmă că lucrările au fost executate conform contractului.

Conform pct.4.5. al contractului de antrepriză, recepția finală va fi efectuată conform prevederilor legale. Plata ultimelor sume datorate de beneficiar antreprenorului general pentru lucrările executate, nu va fi condiționată de semnarea procesului verbal de recepție finală.

În condițiile pct. 4.6 al contractului, garanția de bună execuție se va restitui antreprenorului general în baza notificării beneficiarului de către agentul bancar. Notificarea se va face după semnarea procesului verbal de recepție finală.

De asemenea, Colegiul reține că prima instanță a constatat că potrivit procesului verbal privind finalizarea lucrărilor, întocmit de către Fondul pentru Eficiență Energetică din 01.03.2018, lucrările executate și materialele utilizate în baza contractului de antrepriză, au fost verificate în cadrul cererilor privind aprobarea etapelor proiectului, depuse în adresa Fondului.

Totodată, instanța de fond a reținut certificatul nr. 125 din 12.02.2018, eliberat la solicitarea Gimnaziului „Alexandrina Rusu” de către Fondul pentru Eficiență Energetică, ce confirmă reținerea a 5% din suma totală a contractului pentru garanția de bună execuție, în temeiul contractului de grant nr. 111/03 din 23.03.2016.

Avînd în vedere circumstanțele enunțate, prima instanță a concluzionat despre necesitatea respingerii acțiunii pe motiv că Gimnaziul „Alexandrina Rusu” a efectuat plățile pentru lucrările de executare în dependență de alocările bugetare, așa cum este prevăzut în contract, nu s-a eschivat în îndeplinirea obligațiilor sale iar suma restantă în mărime de 103123,00 lei, reprezintă garanția pentru buna executare a lucrărilor efectuate conform contractului de antrepriză privind achiziția prin Licitatie publică nr. 19 din 06.05.2016 și este reținută de Fondul pentru Eficiență Energetică pînă la finalizarea tuturor lucrărilor după respectarea condițiilor de recepție finală.

În această ordine de idei, Colegiul subliniază că hotărînd în așa mod, instanța de judecată nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a Fondului pentru Eficiență Energetică, ce constă în posibilitatea, în primul rînd, de a dispune de dreptul subiectiv

material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Astfel a fost admisă încălcarea prevederilor art. 27 al. (1) al Codului de Procedură civilă, respectiv și o posibilă încălcare a art. 6 § 1 CEDO, concluzie relevată de CtEDO în cauza „Business și Investiții pentru Toți împotriva Republicii Moldova” (13 ianuarie 2010, nr.39391/04).

Important de remarcat că jurisprudența instanței europene a pus în evidență trăsăturile caracteristice care țin de scopul și obiectul Convenției, inclusiv, efectivitatea garanțiilor pe care ea le prevede, în așa fel încât exigențele pe care le proclamă, privitoare la drepturile reglementate să fie conforme spiritului general al Convenției.

Pentru că, spune adeseori Curtea, scopul Convenției constă în a proteja nu drepturi „teoretice și iluzorii”, ci drepturi „concrete și efective” (CEDH din 13 mai 1980 Artico împotriva Italiei, seria A nr. 37 § 33; CEDH din 26 septembrie 1997, R.M.D. împotriva Suediei, culegere 1997-VI § 51).

În așa împrejurări, instanța de apel constată că s-au încălcat prevederile prevăzute de art.388 alin.(1) lit. d), or prima instanță a încălcat normele de drept procedural, fiind soluționată problema drepturilor unei persoane neantrenate în proces, interesele cărui ar putea fi atinse prin actul judecătoresc.

Colegiul notează că în contextul prevederilor art. 372 alin. (3) Cod de Procedură Civilă în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții. Se pot cere însă dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărârii în primă instanță, se poate solicita o compensație legală.

Or, actele de procedură privind pregătirea cauzei pentru dezbaterile judiciare reprezintă mijloacele juridice specifice puse de legiuitor la dispoziția instanței de judecată.

Pornind de la faptul că în instanța de apel nu poate fi schimbată calitatea procedurală a părților, respectiv nu poate fi soluționată problema intervenirii în proces a altor persoane, se impune rejudecarea cauzei în prima instanță.

Iar încălcarea admisă de către primă instanță necesită a fi elucidată la rejudecarea cauzei.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță a încălcat normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău admite apelul declarat de SRL„Reindetal”, casează hotărârea primei instanțe, restituind cauza spre rejudecare în prima instanță, în

alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să țină cont de cele expuse mai sus, să întreprindă măsuri în vederea atragerii în proces a lui și să adopte o hotărîre întemeiată și legală.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. d) și art. 389-390 Cod de Procedură Civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

DECIDE :

Se admite apelul declarat de SRL„Reindetal”.

Se casează Hotărîrea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 07 octombrie 2019, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL„Reindetal” către Gimnaziul „Alexandrina Rusu” privind încasarea datoriei în baza contractului de antrepriză.

Se remite prezenta cauză spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

**Președintele completului,
judecătorul**

Ana Panov

Judecător

Liuba Pruteanu

Judecător

Ion Țurcan